

LIBERTATEA

bonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an
și capătă și „Plugarul Luminat“, fără alt adaus la plată.

Foie pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (Jud. Hunedoara).

Cu—stâlپări...

— Umiliri rușinoase. —

A venit la Bacurești Jidanul Dr. Weitzmann din Anglia, președintele Sioniștilor de pe glob. De venea și-și vedea frații și îndemna să mai dea pentru Palestina, din belșugul cel sug din România, — n'aveam ce zice.

E însă dureros pentru sufletul nostru de Român, că la intrarea lui în țară, s' a fost întâmpinat ca un „Prinț“ de pe altă lume... Guvernul a pus pe Ministrul Dr. Lupu să scrie din prilejul venirii lui Weitzmann, pentru „Viitorul“ (foala guvernului) un articol cât se poate de călduros pentru Jidanul, un fel de aşternere de stâlپări în calea lui... Dar ce e și mai dureros e, că au silit și pe Patriarhul Miron Cristea, să scrie, alături de Dr. Lupu, un articol tot așa de dulce pentru urechile evreești, sub forma unor aduceri aminte ale sale din călătoria la Ierusalim și de prin Palestina... Arată ce bine a fost primit S. Sa de Jidanul de acolo și ce frumos e prin Palestina... Și n'a avut când spune aceste lucruri, decât acum, ca să le audă d. Weitzmann și să înțeleagă umilirea Capului bisericii noastre în fața lui...

Și pe încă un cărturar fruntaș l'a tras guvernul de limbă, ca să întâmpine „framos“ pe Weitzmann, mai marele Sioniștilor... Apoi la adunarea evreiască la care acela a luat parte, s'a dus și dl. Ministru Duca să fie de față și să grăiască. Tot ca deosebită luare aminte.

Sunt acestea, semne, că timpurile de libertate, n'au scuturat încă de pe noi praful de robii... Am scăpat de un rând de robi prin grele vărsări de sânge, — ne băgăm în jugul altora, fără nici o mare încordare din partea lor. Parcă nici nu am ști trăi fără jug pe gât!

Adă, Doamne, la cărmuirea acestel țări, alt rând de oameni, cari să și știe ținea mai frumos capul sus!...

O părere, cam dreaptă!

În comuna Medgidia din Dobrogea, a murit de curând un bun gospodar, Dumitru Stefla, de fel din părțile Sibiului, din Ardeal. Acest om așezându-se în Dobrogea, a dus cu sine acolo și tot sufletul lui bun ardelenesc, care a învățat aici acasă, din pildele marilor sau și mai micilor făcători de bine, că, dacă l'a ajutat Dumnezeu a ajunge

ceva în viață, apoi la moarte să lase o parte din avutul său pentru scopuri de binefacere, pentru Școală sau biserică sau ajutoare la copii săraci, ca să ajungă și el ceva în lume!...

Și de aceea, la moartea sa bunul creștin Dumitru Stefla, a lăsat cea mai mare parte din frumoasa sa avere, pentru Școli, biserici și alte ajutoare nobile.

O foie din Constanța, din aceeași Dobrogea, luând știre de moartea lui Ioan I. C. Brătianu, care ajunsese a avea o prea frumoasă avere, — și că acesta și a lăsat toată această avere singurului său fiu, — se întreabă: De ce acești mari boeri de lume nouă, nu mai urmează pilda vechilor buni și darnici boeri, cari lăseau averea lor (ori o parte bună din ea) pentru spitale, biserici, mănăstiri, școli?...

E o întrebare care — nu se pune fără rost și fără dreptate!

La noi în Ardeal e aproape o rușine pentru familia mortului bogat, dacă acela n'a lăsat nimic din averea sa pentru un scop frumos. Cunoaștem întâmplare (în Sibiu) când moștinitorii bogatului nesimțitor pentru scopuri nobile, — au dăruit el din averea ce li s'a lăsat, o parte, ca Fundațiune pe numele răposatului, pentru ca cu moartea sa deodată, el să nu treacă în hăul uitării, ci să fie un așezământ, pe urma căruia el să mai fie pomenit de cel în viață.

Și e bine așa.

Mai e dreptate.

Cetitorii noștri știu, că dl. Prof. A. C. Cuza a cerat Tribunalului din Iași, să scoată afară din Căminul Cultural pe tinerii cari l'au zidit, fiindcă el au început să lucreze pentru neam ca înghebare de sine, zisă: „Legiunea Arh. Mihail pentru Apărarea Pământului Strămoșesc“, și au așezat și o redacție a revistei lor „Pământul Strămoșesc“ în acel Cămin, — fără a cere voe Comitetului pe care el l'au ales și în care el au poștit și pe d. Cuza în scaun de frunte. Las' că și din acel Comitet numai 2 au fost de părere să se ceară această scoatere, — celalalți s'au dat de o parte, ca de un lucru prea rățaci.

Tribunalul a adus hotărîre, respingând cererea dlui Prof. Cuza, ca lipsită de temei de drept, mai ales când se știe, că proprietarii (stăpâni) faptici pe acel Cămin, sunt tinerii ce l'au zidit, și și proprietatea legală, e în 80 la sută, a lor și

numai 15—20 la sută dată de ei membrii cari azi ar vrea să-l scoată afară...

Hotărîrea Tribunalului a fost primită cu mulțumire de toți câți știau de ce e vorba.

Congresul studențesc

dela Oradea Mare s'a ținut Duminica trecută, luând parte la 4000 de studenți. Pe lângă desbaterea nevoilor de zi ale vieții lor de studenți, tinerimea s'a arătat îngrijată de viitorul său, și, printre altele, a cerut cu stăruință ca cele 3 grupări de luptători împotriva primejdiei evreești („Liga“ condusă de d. Cuza, „Liga“ statutară condusă de d. Prof. Cătaneanu, și „Legiunea Arh. Mihail“ cari toate spre același țel merg, doar cu deosebire în privința unor mijloace și ținute ale conducătorilor), să se unească într'una și bună! (E lucrul care-l spuneam noi în numerii trecuți și-l prooroceam).

Până sunt sfășiate, studenții stau oarecum zăpăciți și nu știu unde să dea ajutorul cel mai bun, deși cu inima aci sunt!

Față de celelalte partide politice, s'a recomandat tinerimei să stea de o parte, căci nu-s curate de veninul evreesc intrat în ele.

Vom da încă amănunte din debaterile studenților noștri.

Cerem iertare

— celor rățaciți.

Gazeta „Răsunetul“ din Lugoj, știă, că Direcțiunea „Școlii Normale“ de învățătoare din acel oraș, cumpără aproape toate lucrurile de lipsă școlii (și pentru hrana internatului și pentru celelalte treburi toate) dela negustorii engroșiști evrei!...

Namita foale, cu suflet sfuit ardelenesc, o spune asta cu multă cruțare, zicând că: „deși nu poate cere ca Direcțiunea namitei Școli să se conducă după părerea celor ce strigă: „Nici un uc dela Jidanul“, (și de ce nu s'ar putea conduce de acest îndemn înțelept? R. Lib.), — totuși, zice, ne temem că rindurile de învățătoare ce ies din acestă Școală, să nu se conducă și ele în viață după crezul Școlii în care și-au primit creșterea de bune Românce“... Și ca titlu al știrii pune cuvintele: „Nu vrem să jignim“, dar auzim că e așa și așa...

Adecă: Cerem încă noi iertare

celor rățaciți, că îndrăznim a le arăta trista lor rățacire...

Ba, dragi frați dela „Răsunetul“, spuneți-o todeauna, despre fiecare și cu glas înalt, când îl vedeți pe drum așa de greșit ca Direcțiunea Școlii de care vorbiți, — mai ales când ea se găsește în Lugoj, unde poate avea legături cu comercianții români, sau cel puțin creștinii, și nu e silită de lipsa lor, să meargă la ușa Jidanului.

Așa îndrumare de viață se dă tinerelor ce cresc pentru a fi învățătoare?

Nu s'a făcut!

— Înțelegerea între Liberali și Național țărăniști —

Indată ce a murit Ioan I. C. Brătianu, care el era stâlپul tare în jurul căruia se învârtea poarta partidului liberal, și a cărui voință și cuvânt se știa și de vrășmașii săi că e hotărîtor, — toată lumea a început a spune, că: fără de Ionel Brătianu, guvernul liberal nu mai poate duce nainte politica volnică a răposatului său președinte. Trebuie să urmeze o destindere, o înțelegere, o apropiere între partide! O spuneau și liberalii înșiși, cari se simțeau oarecum zăpăciți, uluiți, de pierderea șefului lor, care era toată nădejdea lor.

Ca dovadă, noul întâl-Ministru Vintilă Brătianu, încă în întâia zi, pe când fratele său zăcea pe catafalc (masa de mort), a căutat a ține cu capii partidelor potrivnice, cercetându-i și mulțumindu-le pentru arătarea durerii lor față cu pierderea Șefului guvernului și l'a rugat să dea mână de ajutor noului guvern, în conducerea țării. Le-a arătat că dorește un „guvern național“ stând din frunțașii tuturor partidelor, pentru a conduce astfel, toți la un loc, cu mână mai tare țara...

Au urmat consfătuiri la conducerea partidelor, — dar hotărîre nu se vedea nici colo, nici dincolo.

Guvernul liberal și-a ales într'aceea un nou Șef (Cap), anume pe Vintilă Brătianu, fratele răposatului Ionel Brătianu. Inzestrat acum cu vaza de șef (cap) al Partidului și întâl-Ministru, d. Vintilă Brătianu a cercat înțelegere mai ales cu Partidul Național țărănesc, ca cel mai tare între cele de împotrivire. În acest scop a cercetat săp-tămăna trecută pe dl. Iuliu Maniu și l'a făcut imbiemânt de-adreptul

pentru a veni la conducerea țării alături de liberali, că le fac loc la fel de mare în scaunele de Miniștri, ca și lor, liberalilor. Adecă împart oarecum puterea în două cu naționali. Guvernul astfel format, ar lucra mai departe ca parlamentul de acum, până votează un șir de legi din cele mai însemnate și grabnice, de cari țara are azi lipsă...

Dup'aceea (poate peste vre-o jumătate de an sau peste un an), să se facă alegeri nouă, în cari cele 2 partide să meargă tot așa împreună, avînd pe liste liberalii 55 din sută, iar național țărăniștii 45 din sută. (Adecă din 380 de deputați, ar veni național țărăniștii cam 150 scaune, liberalilor cam 180, și celelalte vre-o 50 de scaune altora, cari ar mai răzbi în alegeri.

Imblemantul s'a desbătut în statul conducător al Partidului național țărănesc. Aci păreriile au fost împărțite, unele pentru conlucrare, căci stînd la aceeași masă, oamenii buni din partid pot opri multe din greșelile sau răutățile ce le-ar face guvernul, dacă s'ar numai liberalii singuri în el. Alții însă au spus: Nu se poate! Ar însemna să lucrăm răzîmași pe deputații lor despre cari am spus meru că s'alegi prin nelegiuire! Și apoi după ce ai lucrat cu el, să mergi în alegeri pe liste împreună cu el, așa fel, că tot el să rămîna cel mai mulți și mai tari! Făcînd înainte o astfel de împărțire asupra scaunelor, însemnă, că nici nu mai dăm prilej poporului să aleagă după plac între noi, ci îl silim dinainte pe cine să le aleagă... Noi am cerut și cerem: alegeri libere (slobode), și apoi: ce-o da târgul și norocul. Noi credem că numai așa e cu dreptate pentru popor și pentru țară, să aibă un guvern ales din alegeri libere!

Părerea asta a învins în sfatul partidului.

Cînd întîlnit Ministru Vintilă Brătianu s'a dus Sîmbătă să primească răspunsul la imblemant, di Maniu i a dat răspunsul că: Partidul național țărănesc nu primește o conlucrare cu partidul liberal, ci stă pe aceea, că cere guvernului să plece dela cărma țării și să se facă alegeri noi!

— Și astfel încercările de a avea un guvern nou, mai tare ca cel de azi, prin unirea partidelor celor mai tari, — s'au zădărnicit

Liberalii spun: Am încercat tot ce s'a putut, ca să avem la conducere pe toți, am mers cu îngăduința până la a le da jumătate din putere, — și nu au primit. Țara însă are lipsă de conducere prin oameni pricepuți și fără schimbări cari să zădărească pacea și liniștita ei dezvoltare, noi credem că noi îl putem da această dezvoltare, și așa — vom sta singuri la putere, până vom putea. — Uali dintre ei spun că vor sta chiar mult la putere. Cel puțin așa cred ei.

Vor urma acum hărțueli grozave în Sfatul Țării. Unii vor ataca, ceilalți nu se vor da, — vremea se

va perde iară în frământări de cari nu ne putem bucura deloc.

E cum spunea: Liberalii imbie mult, căci își fac înainte scoata cu aceea, că naționali nu primesc, — și atunci ei sunt spălați în ochii lumii, că au încercat, dar ceilalți au respins mîna frățască ce li s'a întins.

Foile partidului național țărănesc prevestesc de pe acum lopte mari, scriînd că: „Se apropie fur-tuna!...”

Lupta pentru răsturnare.

Partidul național țărănesc a început lupta cea mare pentru răsturnarea guvernului. Duminica trecută au avut loc în București cinci Adunări populare, bine cercetate, în cari fruntașii naționali țărăniști au rostit numeroase vorbiri aspre împotriva guvernului. Toate adunările au cerut plecarea guvernului dela cărma țării.

Scrișori din alte țări.

Abonații noștri din afară de țară, din Yugoslavia sau America, trimițându-ne banii pentru foi, ne trimt și scrișori cu unele știri de pe acolo, — între cari unele sunt potrivite a fi cunoscute și de cetitorii noștri. De aceea dăm două din cele primite mai jos.

Un cetitor al nostru labuca, (Bănatul sârbesc) ne scrie:

„Pe la noi e vremea moale, așa că vacile și oile și caii și porcii, ies încă în câmp la pășune acum la începutul lui Decembrie... Avem rituri (livezi) unde e tarba de coasă! Grânele sunt frumoase!...”

Vasa Terbenca.

Ca totuși altel sunt veștile din unele părți ale Americii. De pildă din Kayville, Sesk., din Canada (America) ni se scrie:

„...Timpurile pe aici, în acest an au fost foarte grele. În primăvară am sămănat tâziu, din pricina ploilor îndelungate. În August am avut brumă, care a stricat foarte. Iar acum în toamnă, cînd se lucrăm, iară au dat ploii cu potopuri... Ce brumă am recoltat (cules) în vară, cu greu am putut treera. Abia acum am gătat cu treeratul.

Adam Popa.

Unele — altele.

Ce nu știam, și ne fac dușmanii noștri să o știm.

Ungurii ne-au pîrât la Liga Naționaliilor, că România le-a făcut nedreptate la împărțirea moșțiilor.

Ca să se apere și să arate care e adevărul, guvernul român a fost nevoit să adune toate datele, spre a vedea și dovedi, cât pămînt dela cine s'a luat și cui s'a dat?

Și a ieșit la iveală un lucru ciudat:

Statul român, a dat țărănilor ungari, mai mult pămînt decît a luat el dela toți nemeșii dela marii proprietari unguri, la olaltă socotiți.

Ceea-ce însemnă, că pămîntul luat dela ei, s'a împărțit tot între plugarii unguri, ba încă li s'a mai dat și din pămîntul ce era proprietatea statului, moștenit dela statul ungar.

Bine înțeles, asta nu însemnă că moștile nemeștii ungurești s'au împărțit peste tot locul numai între Unguri, ci că, dacă în jurul lor se aflau și țărani români și unguri, s'a împărțit tuturor. Așadar și la Români, iar dacă moșile se află în mijloc de țărani numai Români, s'a împărțit toată acestora — în schimb aturea, unde se împărțea o moșie de a statului, și erau pe aproape și Români și unguri s'a dat și unora și altora, fără privire la neamul său.

Dar, ca adunare la un loc, reeșe, că s'a împărțit între țărani unguri din Ardeal, Bănat și Crișana, mai mult pămînt decît s'a luat dela nemeștii unguri cari ne pîrăsc!

Și l'au căpătat ungurii cu prețul jos cu care l'au primit și Români și Sași și toți.

Totași pîrătorii ne pîrăsc în afară și spun, că lor, — celor ce nu stau în țară și ca atari li s'a luat tot, — să li se mai dea „un adaus” de despăgubire. — C'apoi sunt împăcați. Asupra acestei cereri are să judece „Liga Naționaliilor” acum în Decembrie, — dar d. Titulescu, Ministru român de Externe fiind bolnav, a regat Liga să amâne dezbaterile asta până la adunarea viitoare — ceea-ce s'a și făcut. Dezbaterile s'a amînat pe primăvară.

Ce spune Ministrul de Finanțe despre noul Buget al statului?

Chîmînd la sine președintele zilelor, Ministrul de Finanțe le-a arătat zilele trecute, în ce fel a întocmit dea bugetul țării pentru anul viitor. Spune că l'a sporit numai cu 2 miliarde, după ce a stăruit ca toate Ministerile să cruțe cât pot mai mult la cheltuielile lor.

„Am făcut apoi, spune Ministrul, mari scăderi la darea de casă și de pămînt, care era pusă prea mare. Dar ca să nu simțim lipsa acestor scăderi în socotelile bugetului, — a fiint la facerea bugetului samă de acele scăderi, coperind golarile lor din alte venituri.

— Ca să fie apoi spre ușurarea mulțimii, Ministrul spune că a scăzut mult prețul la sare, — iar pentru ca aceasta să nu aducă pierdere în venitele statului, se va scoate mult mai multă sare din pămînt ca pîn'acum, și se va trimite în străinătate, și prin asta câștigul nu numai că nu va scădea, dar va chiar crește.

— Mai vestește visticernicul țării, că, după atîta ani de cruțare și trudă, după războiul, statul a ajuns în afărșit acolo, că poate începe a și infăptui unele din planurile economice, — că pîn'aci numai a tot plătit la datorile ce se grămădiseră cît manșii.

Datorile din afară sunt puse la rînduială, cele din lăuntru asemenea sunt pe cale a fi toate plătite la vreme, — și așa, zice Ministrul țara se poate de azi încolo gândi la punerea în lucrare a bogățiilor sale, și nici ajutorul din afară, în formă de împrumut, nu-l va mai lipsi.

Cum s'ar zice, ne-am apropiat de stări economice, peste tot luate, s'ajunge la rînduială.

la economia statului poate că va fi așa, — dar cînd vom ajuungi și noi, singuraticii cetățeni, să spunem despre noi același lucru?

Statul, storcînd dări după bu-nul său plac, de pe noi, se vede c'a ajuns la creangă verde, — dar noi, mulțimea, acum mergem mai repede ca ori cînd, la fund!

Gîndesc: se cei chemați să facă, ca și cetățenii să-și aibă venitele lor în bună curgere? Căci dacă nu, — după ce mulțimea plătitorilor de dări se scufundă, — statul cine-l va mai plăti dările?... El din ce-și va mai coperi ale sale trebuințe?

Ne bucurăm că statul se intramă, — dar să bage de samă cei ce li intramă pe ei, să nu ne dea înțeze pe noi, cei cari li dăm dările, din își la intrămarea!

Nu întrelăsați

a cere să fiți luați în Listele de alegători pe anul 1928! — Aceste Liste se refac (se întocmesc de nou, cu cercetare asupra dreptului fiecărui cetățean de a fi luat în ele), acum în Decembrie! Și se poate întîmpla ici-colo, ca cel din cancelaria notarială sau a primăriei, să lase afară, pentru te miri ce cuvînt, pe unul sau altul din cetățeni, — și dacă acela nu bagă de samă, e bun rămas afară și în anul viitor nu mai are drept de vot. Și ori ce încercare de a mai fi luat în listă, îl va fi zădărnică.

De aceea, fiecare om ce ține la dreptul său, și a fost în listă anul trecut, să întrebe la primărie de e luat și pentru anul 1928 în Listă ori nu? Și dacă va fi rămas afară, să înainteze îndată recurs la județ, pentru a se îndrepta acolo nedreptatea ce li s'a făcut.

Tot asemenea dacă vede că cineva e pe nedrept luat în Listă, — să ceară ca acela să fie scos din ea! Ori-care cetățean are drept a cere acest fel de îndreptări în Liste, fie că o face pentru sine, fie că pentru altul, care poate nu-l aci sau n'a băgat de samă.

Cei ce s'au fost în liste anul trecut, fiind poate prea tineri, și acum au ajuns la vîrstă, — să ceară la vreme a fi scriși și ei în Liste, și anume încă înainte de 15 Dec. să meargă să ceară, fie cu graiul, fie în scris.

Veghiați ca Listele să fie după dreptate întocmite, să nu fie lăsat afară nici un votant român! Că nu știi ce aduce ziua și ceasul. Cu frecările ce le vedem între partide, — te miri de na vom avea în anul viitor alegeri noi, pe cari le cere cu atîta stăruință partidul Național țărănesc. Și atunci li va cădea fiecărui foarte greu, să se vadă rămas fără drept de vot!

Listele se pun mai multe zile spre vedere de obște afară la Primărie. Întrebați cînd vor fi puse, mergeți de le vedeți și căutați-vă dreptul!

NOUȚĂȚI

Concert religios. Pentru reînvierea și cinstitrea vechilor și frumoaselor noastre cântece de Crăciun și pentru învierea sufletului nostru creștin românesc, Corul mixt al bisericii ortodoxe române din Orăștie, sub conducerea profesorului N. Prașia de la Liceul nostru, va da Deminecă 25 Dec., s. c., (ziua lui de Crăciun) seara la orele 6, în biserica ortodoxă, un **Concert religios** de colinde și cântece de stea, cu un bogat program, care va fi publicat la timp.

Concertul va fi precedat de o conferință religioasă a profesorului Vasile Necșea, iar venitul material se va vârsa Fondului pentru înmușțarea bisericii ort. române din loc.

Fabrică de perii și de vășii pentru sife, se zidește în Câmpeni. Aci vor găsi lucru un oarecare număr de persoane, bărbați și femei, chiar băieții mai măricei, ca să aibă un câștig ori-când, dar mai ales iarna, când nu prea este alt lucru. Păral pentru perii îl vor aduce de la Abatoriu cel mare (beltoarea de vite) din București.

Revizuirea dărilor pe case și pământ, se începe de Comisiile anume pregătite și îndrumate, la 10 Decembrie. În anul trecut comisiile de „impunere” (de croire a dărilor) au pus dare de casă de 6-8-10 și 12 ori cât cea din 1923, deși legea spunea că numai de 3 ori s'o pună. Vom vedea ce vor face Comisiile de acum. — În deosebi se spune, ca lucru nezmintit, că darea de pământ a Moșilor (cari plăteau și ei dare după rîpele și stîncile lor, ca și cel de la șes bun) se va scădea cam cu jumătate, — ceea ce e cu totul drept, ba încă prea puțin, în asemănare cu pământurile bune de la șes.

Cercul Studențesc Hunedorean din București, în adunarea sa de la 20 Nov. și a ales următorul comitet: Președinte: Dănoarea Lazăr, vicepreș.: Dumitru Aurel, Secretar general: Roman Ioan, Cășier: Tisu Mircea, Bibliotecar: Iancu Victor, Secretar de ședință: Valda Mihail, Membri: Rada Simina, Costea Ioan, Dumitru Ioan, Censori: Săcoșanu Teofil, Sporea Mircea, Ilie Gheorghe.

Se face ceva... Aflăm că Ministerul Lucrărilor Publice, a luat în bugetul anului viitor, suma de 5 milioane Lei pentru lucrarea șoselei (drumului de țară) de la Teiuș la Mogoș și Abrud. Dramurile se va lucra cu Moși, prin ce le mai merge ceva brumă de venit pe vremea cât va ținea lucrarea.

O vorbă ca de pe altă lume! E vorbă că pe piața Clujului au început a se lefina (a se iesi) lucrurile de hrană... Prefectul Poliției celui orăștie a luat măsuri foarte aspre împotriva celor ce speculează (se folosesc de) lipsa mulțimii orăștenilor și le cer prețuri nedrepte pentru lucrurile de mâncare. Prefectura a statorit cât e drept să se lene pentru acele lucruri, și pe cel ce lău mai mult, — îi pedepsește strașnic.

Urmarea se scrie că e: lucrurile de hrană se vînd azi cu 20-30 la sută mai ieftine ca pîn'aci! Adecă: și la prețul de azi, vînzătorul are câștigul său cinstit și destul de mare, doar că nu mai la încă 20-30 la sută peste acesta.

Nouă din celelalte orașe din țară, ne pare știre de pe altă lume, că în Cluj se lefinesc lucrurile! Pe la noi nici habar! Oul e azi la Orăștie, — oraș cu economi destul, — cu 3 Lei 20 și mai scump... Altele tot așa.

Târguri slabe se scrie că au fost și de curînd în multe părți ale Ardealului și Bănătuții, — pe unde încă nu „s'au slobozit” de așa târgurile. La Bistrița, Năsăud și Rodna, țărani s'a dus dela târgurile mai noi de toamnă foarte năcăjiți acasă. Blăstămașii negustori de vite — îi știți cine s'i, — s'au legat între ei, să nu dea preț bun pentru vite, că țărani vor fi siliți, de lipsuri, să vîndă și lef-tin de tot. — Și așa acela au făcut „ghșefturi” bune: au cumpărat vitele ca pe nimic și le au trimis la „xpot” luînd pentru ele trei prețuri de pe piețele streine lipsite de carne.

Asta pentru că guvernul a luat o măsură numai de jumătate când a scăzut vama pe vite, prin ce negustorii cu strănătatea pot vîrea azi cirezii întrelite de vite în afară din țară, — dar n'a luat și măsurile, ca cumpărătorii creștini sau Ortăcii de astfel de negustori cinstiti, sau chiar Statul, să afle ei legături pe piețele streine, și așa să fie de mai bun folos economilor de vite!

— Și la Orăștie târgul de Decembrie, cel de vite (3-4 Dec.) și cel de mărfuri (6 Dec.) a fost slab...

Cercul Studenților Universitari Hunedoreni din Cluj s'a constituit pentru anul 1927-28 în modul următor: Președinte: Aurel Orșean, Vicepreședinte: Ion Seracin, Secretar general: Ion Nandra Pocanschi, Secretari de ședință: Cornel Sântimbrean și Nicolae Nemet, Casar: Nicolae Mihală, Bibliotecari: Dni Aurel Tămășoiu și Ionel Pitarlu, Controlori: Dni Viorel Ciocan și d-șoara Lucreția Necșea. Conducătorul corului, dl. Augustin Mureșan, Președintele comisiei artistice: dl. Ion Titon, Membri în comisia artistică: D-șoarele Elena Nicoara, Ghizder, Melvina Cincora, Aurelia Dănescu și Ersilia Vârvoniu.

„Pirați” sau hoși de mare, foarte îndrăzneți se ivesc acum și pe mări. O bandă de 30 de pirați chinezi a atacat în 3 Dec. un vapor englez ce era în acele părți. Au omorât pe vre-o 2 oameni de serviciu de pe vapor, pe căpitan l'au arestat. Vre-o 3 alte vapoare au pornit pentru a-l încajura și a prinde pe mișel.

Apus de „luceferi”... Cine era Trotsky, Zinovieff și Kameneff, — capii comuniștilor cocoșiți la cărna Rusiei? ! Au de zile căvântul lor era — poruncă ce trebuie împlinită mai altfel decât evanghelia.

Azi vine vestea că s'au ridicat alții peste ei, și pe cei trei „luceferi” bolșevici, sunt coșiți de „tovarășii” lor din rândurile comuniștilor... Sunt mari frământări în jurul „cărmei” pe urma cărora pot veni schimbări hotărâtoare.

Mari furtuni s'au deslănțuit în 3 Dec. asupra Italiei. — de par'că ar fi dricul verii. În părțile Romei au căzut ploți uriașe, umplînd din cale afară rîurile.

„Glasul Moșilor” se numește o gazetă nouă ce s'au început să apară în Abrud, în „Tipografia Avr. Iancu”. Are 4 pagini (fețe), prețul 200 Lei pe an, redactate de I. Micu.

Intre Anglia și Germania — nu mai trebuie pasaport. Poate merge cine vrea dintr'o țară într'alta, — în temelul unei înțelegeri de acest fel, făcut între cele 2 țări.

Cai arși în vagon. Cineva trimisea 2 cai cu trenul, perânduți într'un vagon și dându-le un însoțitor. Omul, mergînd noaptea, — spre 4 Dec. — și a aprins o lampă mică, în vagon, ca să nu fie pe întunec. Pe drum a adormit, lampa s'a răsturnat, petrețul calilor a luat foc. Când s'a trezit, omul abia a avut putere să sară afară prin fîcări, arzîndu-se rîn la mîni și la față. Apoi vagonul a ars de tot cu caii din el. — aproape de Plocești.

Viață de izbeliște.

Glas de om năcăjit. — Poate s'o găsi pentru el vre-o inimă bună.

Un român năpăstuit de soarte, ne cere să-l dăm un sfat și un ajutor, de om putea.

E un lucrător la Fabrica din Barațcoș (posta Lunca-de-mijloc) în județul Cluj; îl cheamă Nicolae Hanchesș. Iacă ce ne scrie:

... Vă rog să-mi dați un sfat în marele meu năcăz... Am rămas cu 3 copii mici, murind mama lor, și eu nu-l pot griji și crește. Un băiat e de 7 ani, o fetiță de 5 ani și alt băiat de 3 ani.

I'as da la o Școală (sau Azil) de orfani, că eu n'am alt câștig decât ce bruc fac din lucrul palmelor aci, și nici aci nu pot mult, că sunt nepatincios, invalid de războiu, cu penzie de la stat 35 Lei pe lună...

I'as da, ca să nu mai fie de batjocura lumii, când eu trebuie să mă duc la lucru și ei să stea flămânzi în casă pînă vin eu să le fac ceva de mâncare...

Nu mai dăm părți din trista scrisoare.

Știm că copilașii măricei ca aceștia, sunt de folos la casă. Sunt stătea familiei cu bunăstare și fără copil. — de s'or afla undeva oameni buni, să ceară vre'un băiețel sau fetiță, că le va răsplăti Dumnezeu și copilașii le pot fi ca mîne chiar de bun ajutor.

Sau, cel-ce știți Azile unde se primesc astfel de orfani, — scrieți obiectivului părinte pe adresa dată mai sus, să ceară primire acolo.

De vrei să știi

ce drepturi ai ca alegător față de alegerile la comună, ca și la județ, — ba și la parlament, — cumpărăți „*Nova Lege Administrativă*” (comunala și județană) și cautăți dreptul în ea. Se găsește întocmită pe limba și priceperea poporului de redacția „Libertatea” de la Orăștie. Se trimite, după primirea valute a banilor, pentru Lei 30 ori cui, franco, — dar de vrei să nu se piardă pe post, adaugă 10 Lei pentru a merge recomandat. Cel-ce cere mai multe, pune numai odată taxa de comandare de 10 Lei peste prețul cărților cu legea.

Posta Redacției.

Dzale I. Cr. în Ș. Dacă știi că ai fost luat în listă, ca să primești ajutor, — scrie dlui Mihail Popovici, deputat, fost Ministru de Finanțe în zilele când s'au votat ajutoarele, și d-șu îți va da lămuriri unde să te adresezi să îți capeți ajutorul acordat. Sau scrie ori-cărui

deputat pe care-l cunoști, că îți face ușor și bucaros slajba asta mică, de afla, că ce e cu ajutorul d tale? Noi n'am văzut publicată lista întreaga a ajutoarelor, decât lista cu ajutoarele cele mari, — de aceea nu îți putem spune de eral și dta acolo ori nu.

INȘTIINȚARE

pentru cei cu depuneri la bănci.

Subsemnatele bănci din Orăștie, anunțăm P. T. deponenți, că cu începe-rea din 1 Ianuarie 1928. conform Legii Contribuțiilor și a Legii timbrului vom reține în sarcina deponerților impozitul și taxa fiscală după depozitele spre fructificare, spre a le administra Statului.

Orăștie, la 1 Dec. 1927.

„*Ardeleana*”
Institut de credit și economii soc. pe acții,
„*Vorschussverein*”
Societate pe acții — și
„*Casa de păstrare*”
(1239) Societate Anonimă. 1-1

OSÂNZĂ (natură) de topit, cu 56 Lei kgr. **Stîntina groasă**, de topit 50 Lei kilogramul, — **Ploțoare de porc**, 12 Lei kilogramul, — se pot procura prin:

BODEGA „PUIU”
(1233) 1-3 ORĂȘTIE

SE CAUTĂ rudentile lui Ioan Gaia, de fel din Vidra de Jos (J. Turde) e cărua soției era **Rusanda** de fel din Poleni. Rudentile mai apropiate ale ace-lui Ioan Gaia și a soției sale Rusanda, să ne dea adresa lor și să arate în ce fel și cât de aproape sunt înrudite cu acel Ioan sau cu Rusanda?, — căci avem a le da știri cei privesc din America. — **Să scrie la foaie.** (1236) 1-2

PRIMĂRIA COMUNEI DOBRA
Nr. 1272/1927. (1240) 1-2

Publicațiune.

Comuna Dobra dă în arîndă pe cale de locație publică, cu oferte scrise și sigilate, dreptul de adunat vamă în târgurile de țară și săptămână ale comunei Dobra.

Locația se va ținea în ziua de 27 Decembrie 1927, la orele 10 a. m., la primărie.

Durata arîndării este 1 an, dela 1 Ianuarie 1928 pînă la 31 Decembrie 1928.

Prețul arîndării este 130.000 Lei. Garanția de 10% se va depune odată cu prezentarea ofertei în numărar sau în efecte de stat acceptabile.

Condițiunile detaliate se pot vedea la primăria comunei, în orele oficiale. — Locația se va ținea în conformitate cu Art. 72-83 din legea contabilității publice.

Dobra, la 1 Decembrie 1927.
Primar: I. Comloși. Notar: Pasca.

Cenzurat de pretorul plasei Orăștie
(ss) P. Damian.

„Calendarul Național”

pe 1928 e gata! — S'a început trimiterea lui pe postă pentru cei ce au trimis banii după el.

Are 54 de ilustrațiuni (icoane, chipuri) cari de cari mai frumoase!

Vezi bogatul lui cuprins: ce chipuri are și ce material de cetit, — în numerii trecuți: 47 și 48 ai „Libertății”.

Prețul Calendarului e, ca și în anul trecut:

1 exemplar (o bucată), cumpărat aici: **16 Lei.**

Trimise prin postă, franco 1—5 exemplare, tot cu 16 Lei unul, iar 10 Lei pe de-asupra (pentru toate la oaltă) ca plată de recomandat (ca să nu se peardă pe postă sau prin mâinile prin cari trece dela postă până la cumpărător). Cel ce trimite numai plata Calendarelor, iar cei 10 Lei pentru recomandat nu-i adauge, — le va primi simplu franco (plătite), dar de se vor perde, a doua oară nu i se mai trimit.

Dela 6 exemplare în sus se plătește cu **numai 13 Lei exemplarul** și 10 Lei de recomandare pentru toate la un loc.

— Librării și vândătorii de foi, au rabatul pe care îl au și dela foi.

— Calendarile se trimit în șirul în care au sosit banii. Pleacă de aici în fiecare zi.

— Abonaților nostri vechi, probați ca buni plătitori (cel puțin de 2 ani în rânduială), le trimitem un număr potrivit de Calendar și fără bani, dacă ne scriu obligându-se a le plăti după vânzare.

Cele dintâi exemplare le puteți vedea la vândătorii de foi de-ale noastre.

Se nu se lase cetitor de cărți și foi, fără un „Calendar Național al Foi Interesante” dela Orăștie, pe 1928. Are întrânsul o prea frumoasă carte cu chipuri și cetiri alese!

A se cere la:

Admin. „Libertatea”.
ORAȘTIE (jud. Hunedoara).

CONZILIUL ORAȘULUI ORĂȘTIE

ANUNȚ

Primăria orașului Orăștie având lipsă de 10,350 kgr. fân și 9125 kgr. ovăs, pune în vedere celor cari doresc a furniza acest furaj, a-și înalța oferta în scris sau verbală în termen de 8 zile dela această publicare.

Orăștie la 24 Nov. 1927.

(1235) 1—1 Primar: HERLEA

CONZILIUL ORAȘULUI ORĂȘTIE

Publicațiune.

Neaprobându-se licitațiunea de dreptă pe ziua de 30 Nov. a. c. pentru exarenderea morii orașului Orăștie numită „Moara de Jos”, Consiliul orașului Orăștie publică o nouă licitație, cu oferte scrise, timbrate, sigilate și provăzute cu 10% vadiu după prețul de sirigare.

Termenul esarendării este dela 1 Ianuar 1928 până în 31 Decembrie 1933 (adecă pe 6 ani).

Licitațiunea va avea loc în localul primăriei orașului, Marți la 20 Decembrie a. c., ora 9 a. m.,

conf. art. 72—84 din legea contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea în ori ce zi în biroul Primăriei camera 9, la referentul Const. Tisu.

Orăștie, la 1 Decembrie 1927.

(1238) 1—1 Primar: HERLEA

CONZ. L. ORAȘULUI HUNEDOARA

Nr. 2217/1927.

CONCURS

Pentru întregirea postului de Registrator devedit vacant prin deces, la Primăria orașului Hunedoara, public concurs și invit doritorii a ocupa acest post, să-și înalțeze cererile lor concursuale până la 20 Decembrie 1927 ora 5 p. m. la Primărie.

Cererile sunt a se instrui în conformitate cu dispoziția Art. 58 din Regulamentul Statutului funcționarilor publici.

Retribuțiunile sunt cele stabilite în normele de salarizare.

Hunedoara, la 30 Nov. 1927.

(1234) 1—1 Primar: TULEA

Afumare. Primească spre afumare cărnuri, la fum rece; pe răspundere și grijă bună.

Sârb Aron. Orăștie

(1232) 2—2 Str. Sacului 5.

Loc de casă, cam 1000 m-drum 20 metri lat, — e de vânzare în Orăștie, strada G. Coșbuc Nr. 9 (lângă postă). Se vinde din mână liberă. Informațiuni în casă.

(1229) 2—2

Casă de vânzare.

Casa nouă a subscrierului din Hășeg, aflătoare în dosu Morii Dugăloșnei, 2 odăi, 1 bucătărie și cameră, 2 cocin, șopru, — e de vânzare. — Informațiuni în casă.

CAROL HORVÁTH

(1238) 1—3 HĂȘEG

„DOBREANA” Cooperativă de censem, Dobra.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de Vanzător la Cooperativa „Dobreana” din Dobra, se publică concurs cu 1 Ianuarie 1928. Doritorii de a ocupa acest post, să-și înalțeze ofertele. Condițiunile se văd la biroul Cooperativel.

(1230) 2-2 Consiliul de Administrație.

Târg la Strei-Sângeorgiu.

Primăria comunală Strei-Sângeorgiu, (gara Călan, județul Hunedoara), aduce la cunoștință că **târgul de țară**, de vite cornute, porci și mare târg de oi, se va ține în ziua de 18 Decembrie 1927. La aceeași dată și loc se va ține și **târg de marfă.**

Strei-Sângeorgiu, 20 Nov. 1927.

(1231) 2—2 Primăria comunală.

Vasile I. Vulcu

magazin de manufactură colonială și băcănie.
Telefon Nr. 40. SEBEȘ-ALBA. Telefon Nr. 40.

A V I Z.

Aduc la cunoștința on. public, că pentru Sezonul de iarnă sunt provăzut cu un asortiment bogat de articole necesare, care le desfac pe lângă prețurile cele mai avantajoase:

- Stofe pentru paltoane la domni și dame.
- Pelüşche-Silscin paltoane pentru dame.
- Pelüşche presate dif. desenuri.
- Caracule diferite.
- Biberet, diferite culori.
- Stofe de iarnă, pt. domni și dame.
- Stofe pentru uniforme, școlare și militare.
- Catifele pentru rochii.
- Mătăsuri pentru rochii.
- Postavuri pentru Jachete și șorți.

- Camgarn pentru Jachete.
- Habă albă pt. pantaloni.
- Articole tricotate.
- Barcheturi.
- Cârpe de Jenile cu ciucuri de Jenile diferite culori.
- Cârpe de Plüsch cu ciucuri diferite culori.
- Cârpe de catifea cu ciucuri diferite culori.
- Cârpe de mătășă cu ciucuri.
- Cârpe negre de cașmir cu ciucuri.
- Mătășă pentru sorți.

PLAPOME confecționate de Douchess, Cașmir și Saten și la comandă. Șeafele cele mai bune în ori-ce lățime, precum și ori ce fel de furnituri și garniseli.

(1223) 3—4

V. I. VULCU, Sebeș (Alba).

Depozitul de benzină IOAN BLÂNDEA

Orăștie (lângă gară).

Este provăzut cu tot felul de Uleiuri minerale speciale pentru Automobile, și de mașini; benzină ușoară fină, benzină grea, petrol rafinat, tovoță, etc cu prețuri moderate. — Serviciu toată ziua.

Aci se închee și tot felul de asigurări pentru banca de asigurare „Națională” din București.

(1218) 4—4

I. Blândea.

Depozit de Petrol, Benzina

și Oleiuri minerale — în Brad.

Atragem atenția publicului asupra Depozitului de Petrol, Benzină și Oleiuri minerale, ce am deschis în Brad (jud. Hunedoarei), vânzând în mare și în mic (cisterne întregi sau ca butoaiele).

Prețurile Petrol rafinat, cal. I. Lei 5.50
la Magazie: Benzină ușoară „ 12.50

BANCA „CRIȘANA”, (1215) 4—6

Beția

Cine voește a scăpa de patima acestă uricioasă, să întrebuințeze „Antidotul Vêrtos”, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pățimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —
Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Boale de STOMAC

de tot felul ca: lipsa de apotit, mistuirea grea, catarul de stomac, acreala, greața și vomarea, sgârți de stomac și peste toate greutatele și slăbiciunile stomacului, se înlătură prin Esența de STOMAC „Vêrtos” 4 sticle 540 Lei prin ramburs.